

*Йоганн Вольфганг Гете (1749–1832).
Поезії «Вільшаний король», «Травнева пісня»,
«Прометей».*

*Роль Й. В. Гете в історії Просвітництва.
Нове розуміння природи у ліриці Й. В. Гете.*

Епіграф уроку:

«Чи знаєш ти єдиного пророка нашого часу? Чи знаєш ти, кому відкрилося Господнє в низьких і високих формах?.. Я знаю його і називаю його — Гете.»

Шотландсько-англійський письменник і критик, перекладач «Вільгельма Майстера» Томас Карлейль

Батьківщина, рідне місто, будинок - музей Й.Гете

Мандрівка по знаменитих місцях Й.В. Гете

Франкфурт – на – Майні
Лейпциг
Страсбург
Веймар
Італія (Рим)

Йоганн Вольфганг Гете та Україна

Відомі твори Й. Гете перекладали : П. Куліш,
М. Рильський, М. Терещенко, Д. Загула,
В. Стус, М. Лукаш.

**Т. Г. Шевченко називав Й.
Гете «великим», знав і
любив його твори.**

Доба Просвітництва і Й. Гете

ЛІТЕРАТУРА ПРОСВІТНИЦТВА

Основні представники:

Р. Бернс, Д. Дефо, Дж. Свіфт, Г. Філдінг, С. Річардсон, Л. Стерн (Великобританія), Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, П.О Бомарше (Франція), Г.Е. Лессінг, Й.К. Шіллер, Й.В. Гете (Німеччина), К. Гольдоні (Італія), Б. Франклін (США), Д. Фонвізін, О. Радищев, О. Грибоедов (Росія)

Основні риси:

- наявність у художніх творах філософських ідей, зокрема рівності (релігійної, класової, расової тощо) свободи та братерства;
- опозиція "цивілізація (-) / природа (+)" та поняття "природної людини" (Дефо);
- опозиція "природне право" – "суспільна угода";
- ідея просвіченої монархії

Основний настрій:

оптимізм,
радісне світосприйняття

Д. Дефо

О. Грибоедов

Ф. Шіллер

Й.-В. Гете

НІМЕЦЬКЕ ПРОСВІТНИЦТВО

Німці вивчають себе, намагаючись проникнути в духовну складову людини. Духовний пошук продовжується пізніше в німецькій філософії и музиці

Досліджують національну історію

Філософський погляд на життя. Людина вчиться задавати питання, оцінювати з різних сторін події, що відбуваються

Просвітництво як літературна епоха

*Епоха іде вперед,
а кожна окрема
людина
починає спочатку.*
Й. В. Гете

Основні ідеї просвітництва:

- ➔ концепція освіченого абсолютизму,
- ➔ ідея цінності людини,
- ➔ критика церкви,
- ➔ патріотизм,
- ➔ осуд експлуатації людини людиною,
- ➔ ненасилля, віротерпимість, вільнодумство,
- ➔ неприйняття усталених догм і влади авторитетів
- ➔ утвердження самосвідомості й самооцінки особи.

Ідеї епохи Просвітництва вплинули на формулювання важливих документів епохи: Декларації прав людини і громадянина, Декларації незалежності, Конституції США, польської Конституції 3 травня 1791.

«Травнева пісня» - ідея кохання й щастя

Травнева пісня ☆ Майская песни
Слова М. Рюкельмана   Слова М. Рюкельмана
Переклад з українського В. Гайден

Початок
Висхідно

Евристична бесіда

- ✓ Виразно прочитайте поезію Й. В. Гете «Травнева пісня». Яким описом починається твір?
- ✓ Які почуття переплітаються в душі у ліричного героя?
- ✓ Як герой описує свої почуття, із чим їх порівнює?
- ✓ Завдяки чому досягається висока емоційність поезії?
- ✓ Як можна зрозуміти останній рядок поезії?

ТРАВНЕВА ПІСНЯ

Сміється природа радо мені,
Як сяє сонце по зимнім сні!
Барвисті квіти по всіх лугах,
Пташині хори по всіх гаях,
І в кожному серці радість, весна:
О земле, сонце, любов ясна!

Любов моя, ти світлий чар!
Ти злото ранніх нагірних хмар!
Твій подив свіжим лукам, полям,
Благословення траві й квіткам...
Дівчатко любе, дівча ясне!
Як зір твій сяє: ти любиш мене!

Як жайворонок - повітря й спів,
Як чиста квітка - росу полів,
Тебе люблю я гарячим чуттям,
Ти радістю, сміхом, новим життям
Підносиш спів мій, хвилюєш кров..
О, будь щаслива, моя любов!

Перекладач: Микола Зеров

Бріон

Які настрої та емоції відчутні в поезії?
Які почуття охоплюють героя?

Автор	В. Гете
Назва	"Травнева пісня"
Рік написання	1771
Літературний рід	Лірика
Жанр	Елегія
Віршовий розмір	Двостопний ямб
Різновид	Інтимна, пейзажна
Тема	Значення любові в житті людини
Ідея	Зображення кохання через образи природи
Мотиви	Замилування природою і щасливі любовні переживання

ОЛС “Тематика віршів
Й. В. Гете”

кохання

природа

нестримні поривання
душі

дивовижні й прекрасні
явища життя

**ВОЛЕЛЮБНІ МОТИВИ ТА ПРОТИСТОЯННЯ
ОБРАЗІВ ПЕРСОНАЖІВ У «ПРОМЕТЕЙ» Й. В. ҐЕТЕ.
ОБРАЗ ПРОМЕТЕЯ**

“Мікрофон”

Пригадайте, хто такий Прометей,
що ви про нього знаєте, які твори
читали.

Повідомлення про образ Прометея

Давньогрецька
міфологія

Есхіл трагедія
«Прометей закутий»

Гесіод
«Теогонія»,
«Роботи і дні»

Лукіан «Прометей,
або Кавказ»

Овідій
«Метаморфози»

німецькі письменники —
Й. В. Ґете,
Й. Ґ. Гердер, А. В. Шлегель

англійські романтики —
Дж. Ґ. Н. Байрон і П. Б. Шеллі

українська література —
Т. Г. Шевченка «Кавказ», Л.
Українка, І. Франко, П. Тичина, М.
Т. Рильський «Прометей», А. С.
Малишка «Прометей»

Франц Кафка підсумував мотиви міфу про
Прометея в чотирьох притчах про міфічного героя

Евристична бесіда

- ✓ Виразно прочитайте вірш Й. В. Гете «Прометей». У якій формі його побудовано?
- ✓ До кого звертається Прометей, у зв'язку з чим?
- ✓ Які аргументи наводить герой як доказ того, що ані він особисто, ані люди не мають за що йому дякувати?
- ✓ Яким є пафос цього твору?
- ✓ Що нового вніс Гете в образ Прометея?

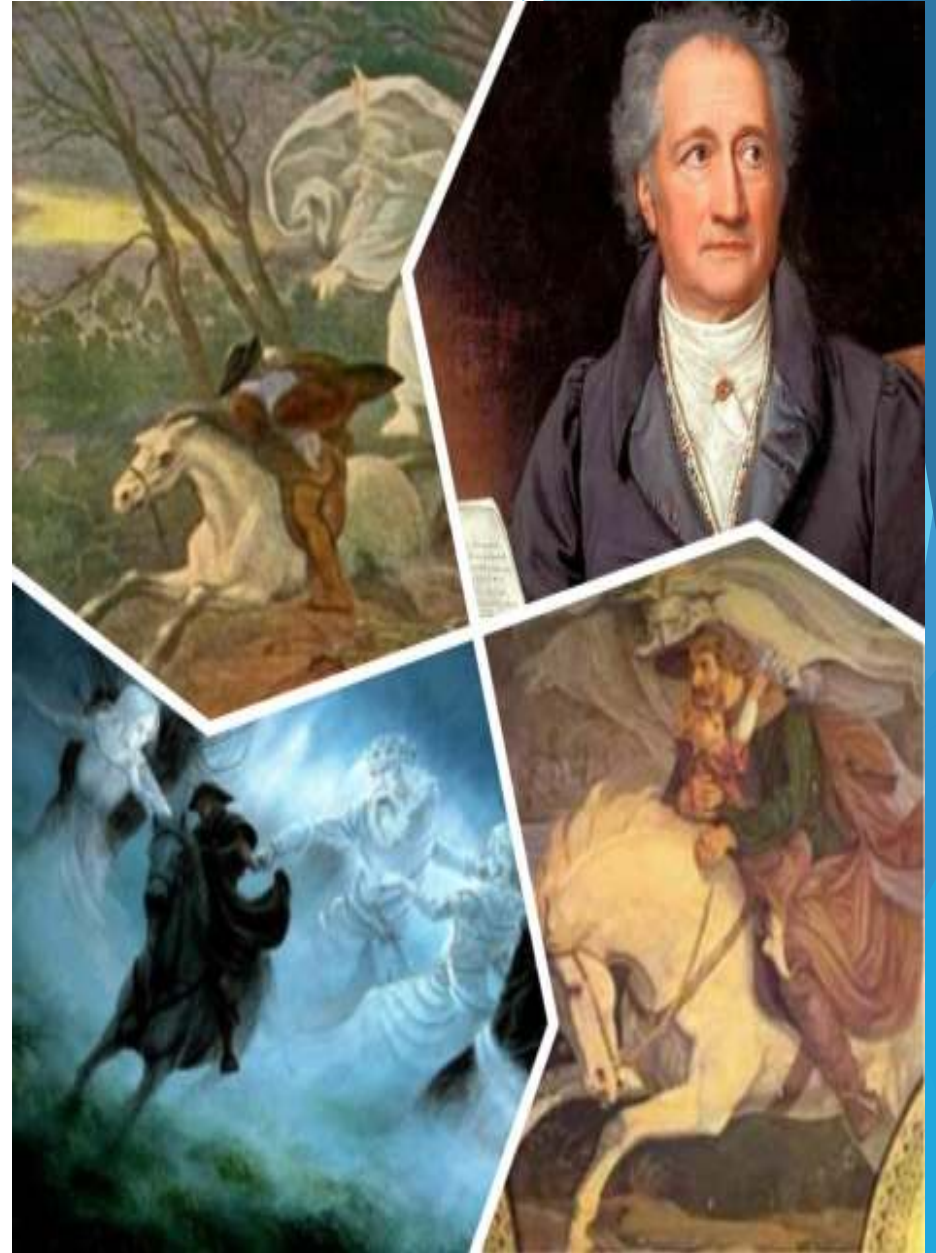

Творча робота

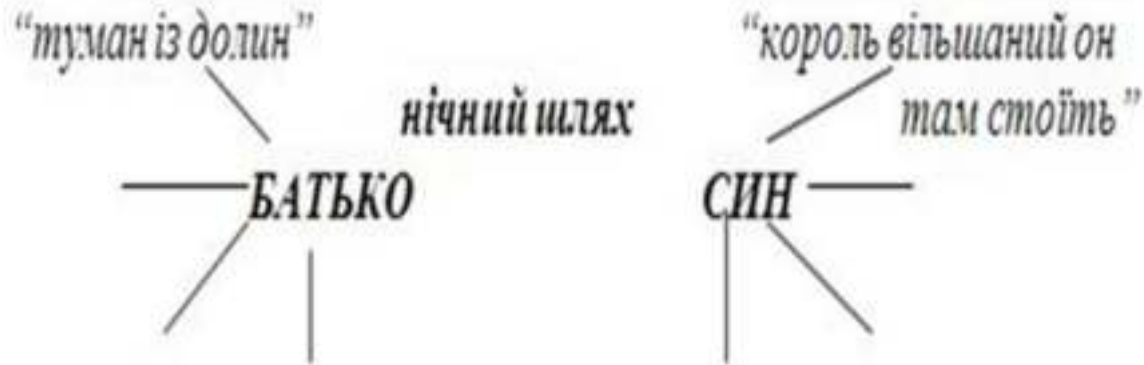
Доведіть на прикладі творів Гете, що письменник закликає не коритися долі, а виборювати своє щастя.

Й. Гете «Вільшаний король»

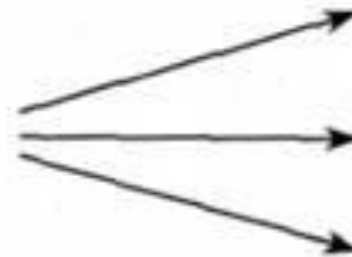

Асоціативна вправа

**Дитина
бачить**

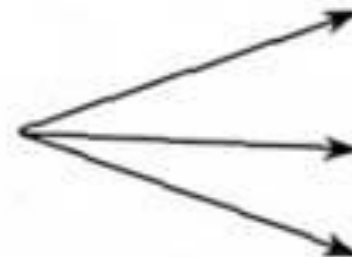

Вільшаного короля

танець його доньок

відчуває дотик

**Батько
бачить**

туман

вітер

верби

Пам'ятники великому літератору Й. Гете

